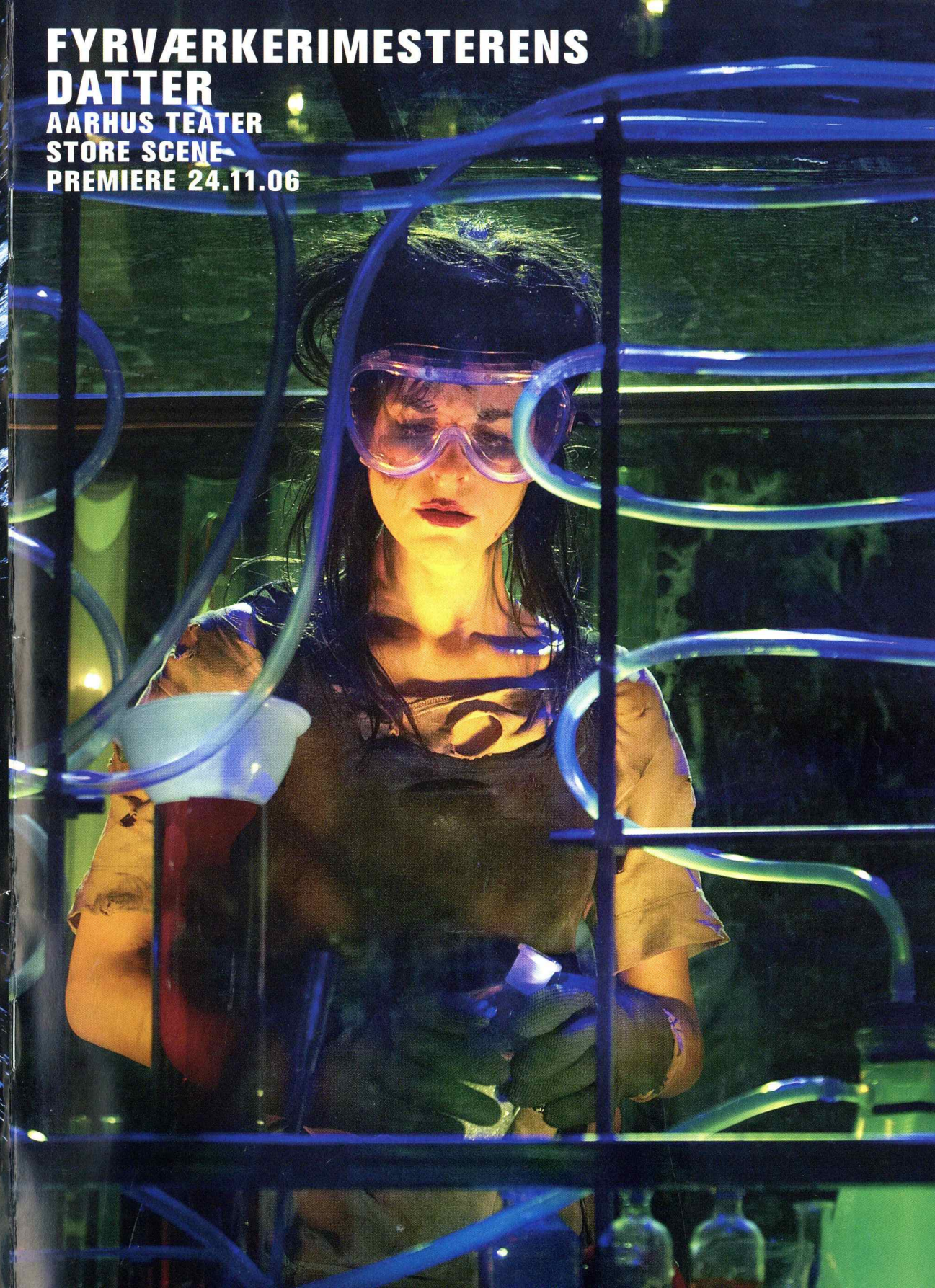

**FYRVÆRKERIMESTERENS
DATTER**

**AARHUS TEATER
STORE SCENE
PREMIERE 24.11.06**

ASK FOR M^{ORE}

HANDLINGEN

FYRVÆRKERIMESTERENS DATTER

02/03

Lila er ikke nogen helt almindelig pige. Hun er datter af selveste Den kgl. fyrværkerimester Lalchand, der leverer spektakulært fyrværkeri til kongens hof. Lilas største ønske er at blive fyrværkerimester ligesom sin far. Men han synes ikke, at krudt og raketter er noget for en pige, og ønsker i stedet, at Lila finder sig en mand og bliver gift. Lalchand vil derfor ikke fortælle sin datter den hemmelighed, som enhver fyrværkerimester må kende, nemlig at man skal bruge kongesvovl for at lave det fineste fyrværkeri i verden, og at kongesvovl findes i ildguden Razvanis hule i Merapiskorstenen.

Med hjælp fra sin ven, elefantpasseren Chulak, får Lila alligevel lokket hemmeligheden ud af sin far og drager af sted på en farefuld rejse til Merapiskorstenen.

Undervejs møder hun den berygtede, men festlige krokodillebande anført af Rambashi, der først tager hende til fange og senere ophøjer hende til æresgæst.

Da Lila endelig når frem til Merapiskorstenen, spørger ildguden Razvani efter De 3 gaver, som man skal have for

at få udleveret kongesvovlet. Dem har Lila ikke, og Razvani befaler, at hun skal gå igennem hans livsfarlige ild, hvis hun vil have den vigtige ingrediens til rigtigt fyrværkeri.

Lila er modig og fast besluttet på at blive fyrværkerimester, og træder ind i det blussende flammehav. Hun er døden nær, da hendes to venner, elefantpasseren Chulak og kongens talende elefant Hamlet, kommer til undsætning. De har fulgt efter hende og i mellemtiden besøgt Søens gudinde, som er i besiddelse af Det magiske vand, der skal til for at slukke Razvanis flammer. Chulak og Hamlet redder i sidste øjeblik Lila, men hun må vende hjem uden kongesvovl!

Hjemme er Lilas far Lalchand taget til fange af kongens folk. Han skal skydes, fordi han har hjulpet Den kongelige hvide elefant med at flygte. Lila kan kun redde sin far, hvis hun vinder den store fyrværkerikonkurrence ...

I Aarhus Teaters opsætning af *Fyrværkerimesterens datter* udspiller historien sig som et fremtidseventyr i en storby år 2240.

HVEM OPFANDT FYRVÆRKERIET? Mange tror, at det var kineserne der opfandt krudtet. Men krudtet – og dermed fyrværkeriet – blev sandsynligvis opfundet i Indien for ca. 1000 år siden. Her havde de nemlig de tre ingredienser som krudt består af: salpeter, svovl og trækul. Oprindeligt var formålet med fyrværkeri at skræmme de onde ånder væk. I Østen anvendes fyrværkeri stadig ved livets store begivenheder som fødsel, bryllup, begravelse og religiøse fester, hvor fyrværkeriet skal rense luften for onde ånder ved overgangen til en ny tid.

LILA

HVAD HEDDER DU?

Mit kunstnernavn er Kapowski! **HVAD ER DIT JOB?** Jeg gør rent i min fars værksted for at tjene lomme penge. Min far vil ha', at jeg skal være danserinde, men det synes jeg altså er vildt klamt! **HVAD ER DIT HØJESTE ØNSKE I VERDEN?** At blive fyrværkerimester! **HVAD ER DET FARLIGSTE, DU NOGENSINDE HAR PRØVET?** At gå igennem ildguden Razvanis ild – det var monsterhedt! **HVAD ER DET SJØVESTE, DU NOGENSINDE HAR PRØVET?** Dengang Chulak og jeg kom stjerne-synge-pulver i den overordentlige og særlige livvagts gevær. Da han så ville skyde, kom der fyrværkeri og vuggesange ud i stedet for krudt, og så begyndte han at græde. Hæ! **HVAD ER DIT YNDLINGSFYRVÆRKERI?** De selvantændende ildsprudlende drager! De er rigtig gode til at skræmme med. Jeg brugte en af dem til at jage Panterbandens anfører væk med. **HVAD KAN GØRE DIG RIGTIG GLAD?** Når mit fyrværkeri lykkes! Og så at lave skæg sammen med Chulak og Hamlet. **HVAD KAN GØRE DIG RIGTIG VRED?** En fuser! Og når min far smider mig ud af sit værksted. Jeg bliver også tit sur på Chulak – han kan være så irriterende! Han er også ret sød, men det må du altså ikke skrive, at jeg har sagt!

CHULAK

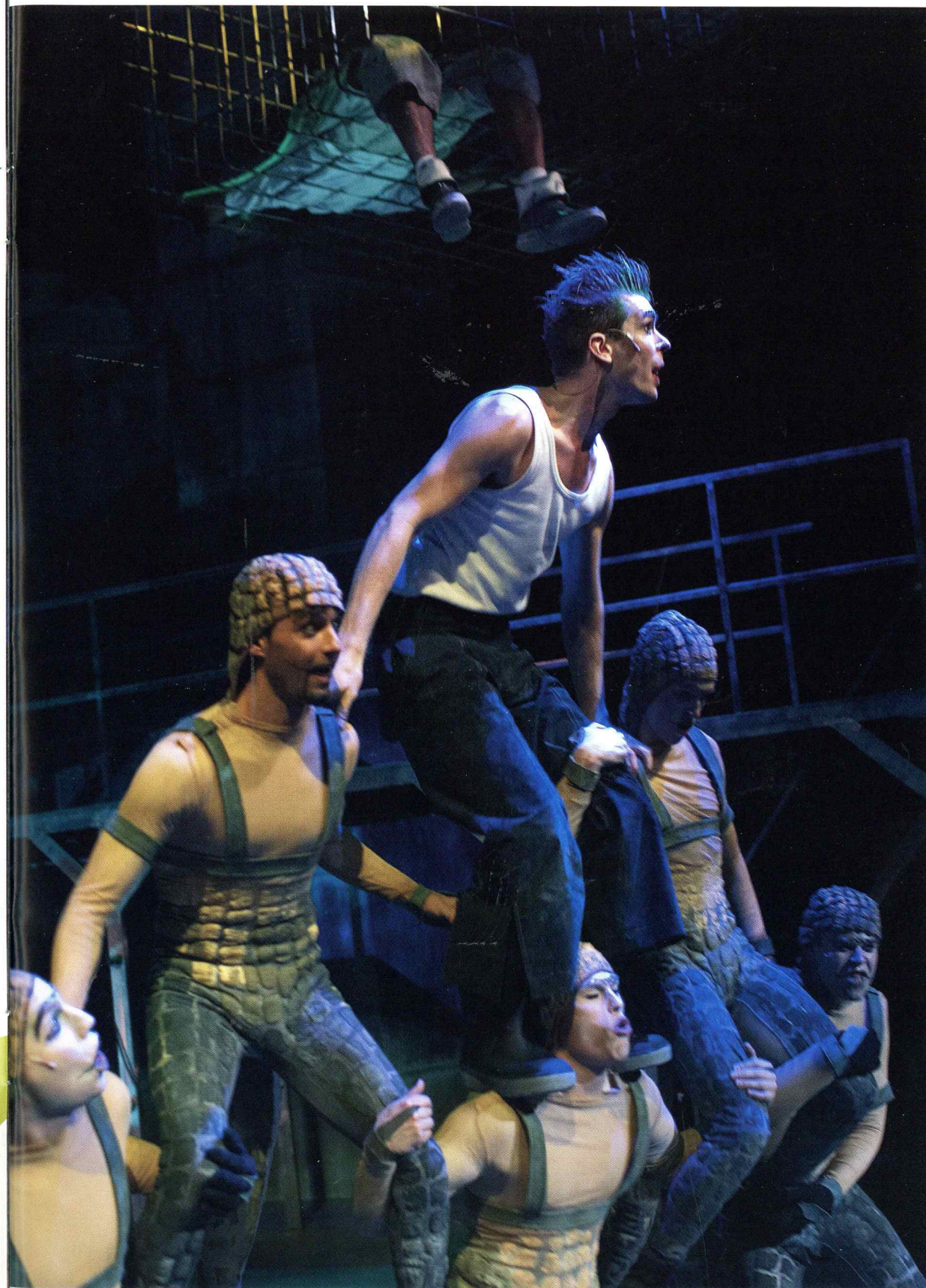
HVAD HEDDER DU?

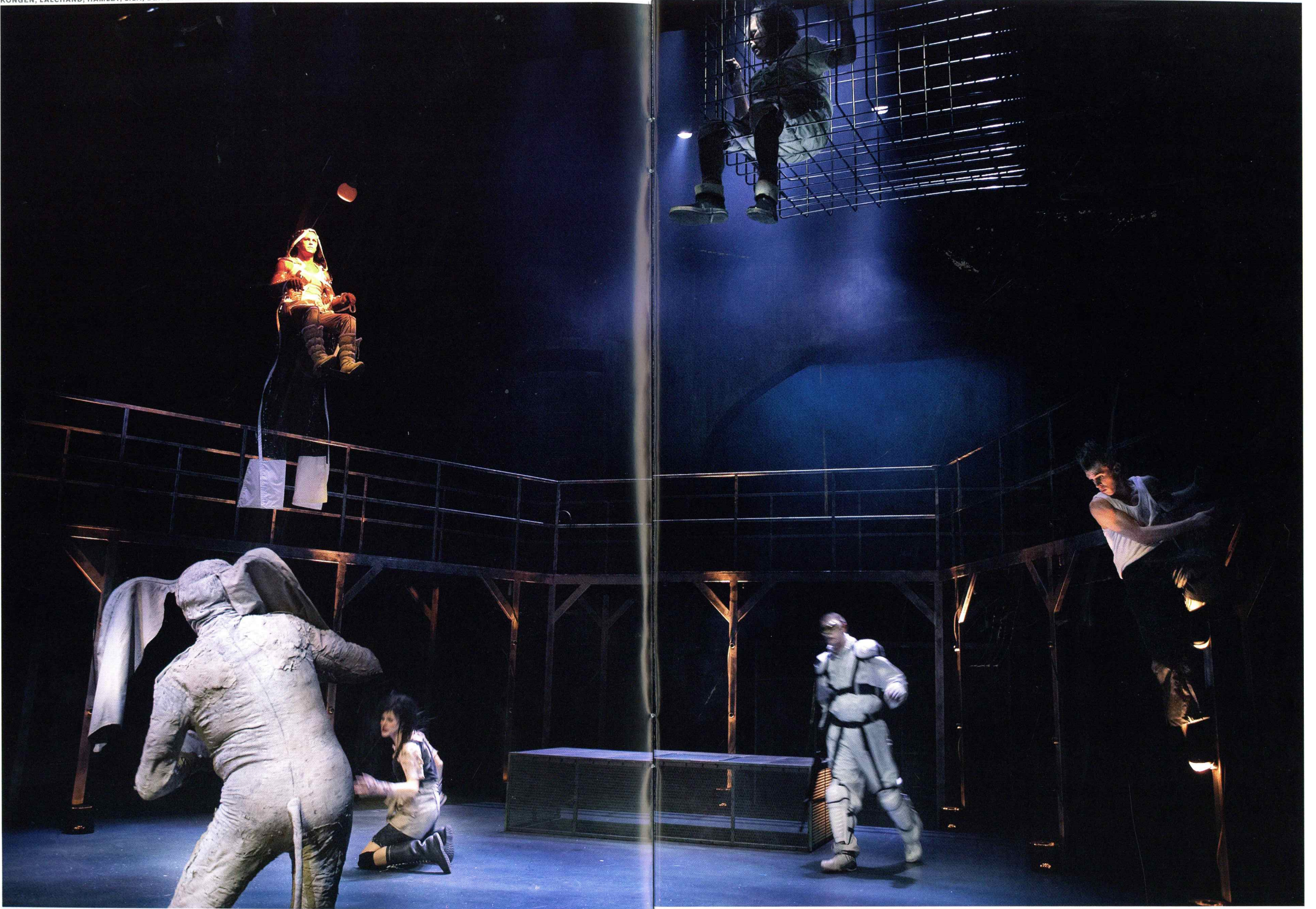
HVAD ER DIT JOB? Jeg passer Hamlet, den hvide elefant. Det kan godt være lidt hårdt, for han skal altid vaskes og pudses. Men vi laver også en masse spas fx, når vi kan ta' røven på elefantmesteren. **HVAD ER DIT HØJESTE ØNSKE I VERDEN?** Min største drøm er at bygge et stort dyretivoli uden for byen. Og så at få nogle nye tænder. **HVAD ER DET FARLIGSTE, DU NOGENSINDE HAR PRØVET?** Det var nok dengang, jeg hjalp Lila med at lave en stor flagbombe til hendes fars fødselsdag. Jeg kom til at vælte den på gulvet, da han kom ind ad døren med en lagkage, og så eksploderede den ud over det hele. **HVAD ER DET SJØVESTE, DU NOGENSINDE HAR PRØVET?** Dengang Hamlet og mig kom grinepulver (som Lila havde lavet) i elefantmesterens te. Han blev vildt hidsig, men jo mere hidsig, han blev, jo mere grinede han. Til sidst grinede han så meget, at han faldt i elefantdammen. **HVAD ER DIT YNDLINGSFYRVÆRKERI?** Mit yndlingsfyrværkeri er helt klart raketten, der får det til at regne med sandkager! **HVAD KAN GØRE DIG RIGTIG GLAD?** Når jeg kan få Hamlet til at fortælle elefanthistorier fra gamle dage. **HVAD KAN GØRE DIG RIGTIG VRED?** At dyr skal bo under jorden, og at det kun er mennesker, der må bo oppe på overfladen. Jeg kommer jo selv fra en krokodillefamilie, og jeg synes, det er totalt uretfærdigt, at min onkel Rambashi og hans venner skal bo så dybt nede.

FYRVÆRKERIET KOMMER TIL EUROPA! Araberne bragte fyrværkeriet til Middelhavslandene. Herfra blev det transporteret op gennem Europa og til Danmark fra 1300-1500-tallet. Fyrværkeriet blev brugt af militæret til nye våben, som bomber, kanoner og raketter. Mængden af krudt og kanoner afgjorde, hvem der havde magten.

I flere hundrede år efter at krudtet kom til Europa, blev det brugt både militært og til fornøjelse – krigsfyrværkeri og kunstoffyrværkeri. Fyrster og konger herskede over krudtet, men det var militæret der udviklede krudtets muligheder i kanoner, bomber og fyrværkeri. I 1800-tallet opfandt man dynamit og det røgsvage krudt og militæret havde ikke længere brug for fyrværkeri.

CHULAK OG KROKODILLEBANDEN

RAMBASHI

HVAD HEDDER DU?

HVAD ER DIT JOB? Jeg er leder af krokodillebanden. Faktisk er jeg professionel overkrokodille. **HVAD ER DIT HØJESTE ØNSKE I VERDEN?** At mennesker og krokodiller kan blive lige. Og at få en plan til en million – der virker! **HVAD ER DET FARLIGSTE, DU NOGENSINDE HAR PRØVET?** Da vi blev angrebet af Panterbandens leder! Men jeg var selvfølgelig overhovedet ikke bange for hende! Det var også lidt uhyggeligt, da vi mødte en krokodille! **HVAD ER DET SJOVESTE, DU NOGENSINDE HAR PRØVET?** Det er selvfølgelig altid sjovt, når jeg får en plan til en million! Og så at komme op at gå på to ben. Det var så irriterende at kravle omkring på fire ben – og man fik så ondt på maven af det. **HVAD ER DIT YNDLINGSFYRVÆRKERI?** Jeg er ikke helt sikker på, hvad det dér fyrværkeri er for noget. Men det, Lila laver, kan jeg rigtig godt li'! **HVAD KAN GØRE DIG RIGTIG GLAD?** Når jeg møder Chulak! Han er min eneste nevø – og min yndlings-nevø! Og så bliver jeg altid glad, når jeg får en plan til en million! Det slår simpelthen bare ned i mig som et lyn! **HVAD KAN GØRE DIG RIGTIG VRED?** Uretfærdighed og undertrykkelse – dét kan jeg ikke li'! Jeg har faktisk en plan om at få det afskaffet. Den slog lige ned i mig som et lyn – det bliver en plan til en million!

KUNSTFYRVÆRKERI! I Syd- og Mellemeuropa blev kunstfyrværkeriet udviklet fra 1400-tallet, hvor man brugte fyrværkeriet ved katolske højtider og helgenfester. Her brugte man fyrværkerimaskiner, som var flotte bemalede kulisser, som fyrværkeriet blev affyret fra. Maskinerne kunne forestille antikke templer, slotte eller springvand, ofte med baggrund i mytologien. Fyrværkerne klædte sig ud som djævle, engle eller måske riddere, og fyrværkerierne var symbolske forestillinger om det godes kamp mod det onde. Det onde var tit symboliseret med en drage. Det var nærmest totalteater med fyrværkeri, arkitektur, musik, dans og skuespil.

RAMBASHI

LARS ROMANN ENGEL

HVAD HEDDER DU?

HVAD ER DIT JOB? Teaterinstruktør HVAD ER DIT HØJESTE ØNSKE I VERDEN?

At få alle mine ønsker opfyldt! HVAD ER DET FARLIGSTE, DU NOGENSINDE

HAR PRØVET? At springe fra en skyskraber til en anden. HVAD ER DET

SJOVESTE, DU NOGENSINDE HAR PRØVET? At springe i faldskærm fra et

fly. HVAD ER DIT YNDLINGSFYRVÆRKERI? Lilas festfyrværkeri. HVAD KAN

GØRE DIG RIGTIG GLAD? Overraskende oplevelser. HVAD KAN GØRE DIG

RIGTIG VRED? Ondskabsfulde bagtanker.

FYRVÆRKERI GAV MAGT! Fyrværkeri blev brugt af fyrster og konger til at fejre vundne krige og familiebegivenheder. I midten af 1500-tallet var der kun én i Norden, der havde råd og magt til at bruge fyrværkeri. Den danske konge. Danmark var dengang en stormagt. Fyrværkeri var meget kostbart, og hvis man kunne tillade sig at afbrænde krudt i store mængder, havde man også nok til at gå i krig! Fyrværkeriet i Norden nåede sit absolutte højdepunkt under kong Christian IV 1577-1648.

14/15

HAMLET

HVAD HEDDER DU?

HVAD ER DIT JOB? Kongens dansende yndlingselefant. HVAD ER DIT HØJ-

ESTE ØNSKE I VERDEN? At være sammen med Frangipani! HVAD ER DET

FARLIGSTE, DU NOGENSINDE HAR PRØVET? At være til ildebrand sammen

med Chulak. HVAD ER DET SJOVESTE, DU NOGENSINDE HAR OPLEVET? At se

kongen være ved at falde ned af sin stol! HVAD ER DIT YNDLINGSFYRVÆR-

KERI? Rødt fyrværkeri – for rødt er kærlighedens farve. HVAD KAN GØRE

DIG RIGTIG GLAD? Fri dans – måske sammen med Frangipani. Og så at

være sammen med Chulak – uden at skulle arbejde. HVAD KAN GØRE

DIG RIGTIG VRED? Når folk behandler mig anderledes end andre elefan-

ter, bare fordi jeg er en hvid elefant.

HAMLET OG SPION

**FYRVÆRKERIMESTERENS
DATTER**

Af **Philip Pullman**

Phillip PULLMAN'S
THE FIREWORK-MAKER'S DAUGHTER
I scenisk bearbejdelse af Stephen RUSSELL
Denne opsætning opføres med tilladelse
fra The Agency (London) Ltd, 24
Pottery Lane, London W11 4LZ, e-mail:
info@theagency.co.uk
Forlag: Nordiska Strakosch
Teaterforlaget ApS., København

Isscenesættelse
Lars Romann Engel

Scenografi
Catia Hauberg Engel

Komponist
Yo Akim Hjejle

Lysdesign
Peder Jacobsen

Lyddesign
Kim Engelbrecht

Oversættelse
Jesper Kjær

Lila
Kristine Nørgaard

Lalchand
Lars Høj

Chulak
Christian Hetland Jepsen

Hamlet
Lars Junggreen

Kongen
Søren Byder

Rambashi
Niels Ellegaard

Krokodille
Ceremonigæst
Artist

Anders Astrup Jensen

Krokodille
Spion
Breakdans
Jens Tripsen

Krokodille
Spion
Breakdans
Yavuz Topuz

Krokodille
Den særlige livvagt
Nikolaj Mineka (elev)

Krokodille
Parakit
Ceremonigæst
Kenneth Andersson
(elev)

Elefantmester
Puffenflasch
Ånd
Henning Olesen

Søens gudinde
(videosekvens)
Inge Sofie Skovbo

Frangipani
Tigger
Panter
Lene Hummelshøj

Ildguden Razvani
(videosekvens)
Jesper Langberg

Sparkington
Ceremonimester
Ånd
Slangetæmmer
Lars Arvad

Musikken er produceret, indspillet og
mixet af **Yo Akim Hjejle**. Musikken
til Puffenflasch og Sparkington er
komponeret af **David Fridell**.

Speciel tak til
Phase 5
Peter Hald

Produktionsteam
Forestillingsleder
Line Bjerge
Regissør
Claus Mydtskov
Scenekoordinator
Lars Fog
Scenen
Bjørn Ibsen
Suffler
Birgitte Hansen
Marketing
Agnete Krogh
Frisør
Britta Høxbro
Skuespillerrepræsentant
Henning Olesen
Rekvisiter
Viggo Bay
Malersal
Ruth Grønborg
Skræddersal
Henny Andersen
Smed/snedker
Jens Andersen
Rekvisiter
Ditte Marie Winther

Afvikling lyd
Caspar Ravn
Søren Hecks
Microport
Silja Rønnow
Afvikling lys
Jesper Uglisøe
Sune Munk Schou
Video
Jonas Kongsbach
Special effects
Sune Munk Schou
Elefanter
Barbara Freud Magnus
Koreografisk assistance
Steen Koerner
Warren Crooks
Sminke
Lars Junggreen
Påklædere
Lars Rygaard
Anne Marie Bøttcher

Premiere
Aarhus Teater
Store Scene
24.11.06

Forestillingens varighed
ca. 2 timer inkl. pause

Programredaktion
Trine Holm Thomsen
Agnete Krogh
Astrid Gravsholt
Foto fra afsluttende prøver
Jan Jul
Program layout
Jørn Moesgård as
Tryk
EJ Graphic A/S

Teaterchef
Madeleine Røn Juul
Teknisk Chef
Jens Ravn
Administrationschef
Ralf Rudfeld
Marketingchef
Mikkel Braae-Andersen

Marketing
Agnete Krogh
Barbette B.C. Møller
Morten Daugbjerg
Mette Frandsen
Jan Jul
Anne Lykke

Dramaturg
Trine Holm Thomsen

Scenen
Koordinator
Lars Fog
Alex Sørensen
Bjarne Skram Jensen
Bjørn Ibsen
Jacob Rosenberg
Jan Holm Nielsen
Karin Grouleff Christensen
Kent Vestergaard
Lasse Askefrø
Morten Lund
Ole Gade Olsen

Smede & snedkerværksted
Svend Christensen
Lars Overgaard
Bent Sørensen
Erik Wisler
Jens Andersen

Malersal
Anne-Marie Kjær
Michael Odgaard Andersen
Ruth Grønborg
Søren Thiim Harder

Rekvisitafdelingen
Rekvisiter
Viggo Bay
Steen Jonassen

Skræddersal
Afdelingsleder
Jeannet Alting
Bente Bilde
Birita Haldansen Santana
Connie Møldrup
Gurli Radich Johansen
Henny Andersen
Ingrid Brande
Kirsten Thomsen
Påklædere:
Anna Lea Olsson
Anne Marie Bøttcher
Lise Hauge
Laura Mors
Ulla Pors Brogaard
Mikka Nielsen
Lars Rygaard
Ken Jørgensen

Frisører
Afdelingsleder
Britta Høxbro
Bente Hytte Rasmussen
Ellen Margrethe Nielsen
Lis Zesach Kesje

Lyd
Tonemester
Kim Engelbrecht
Andreas Alsing Carlsen
Jeppe Larris

Lys
Koordinator **Peder**
Jacobsen
Jesper Ahnfeldt
Jesper Uglisøe
Jonas Kongsbach
Peder Flarup
Sune Munk Schou

Hovedsponsorer

www.ceres.dk

www.jp.dk

www.danskebank.dk

Eventsponsorer

Nykredit
www.nykredit.dk

www.junckers.dk

www.lindpro.dk

Søren Jensen
Rådgivende Ingeniørfirma
www.sj.dk

Websponsor

www.aarhusteater.dk
udvikles i samarbejde med

Århus Amt
støtter
Aarhus Teater

Speciel tak til
Formuepleje for bidrag til
premierefyrværkeri

AARHUS TEATER
ERHVERVSKLUB

A/S Panda VVS
www.panda-vvs.dk

Chronografisk A/S
www.chronografisk.dk

DeLaCour Advokatfirma
www.delacour.dk

EJ Graphic A/S
Højvænget 5, 8330 Beder

Elna og Erik Mariagers Fond

Jyske Bank
www.jyskebank.dk

Jørn Moesgård as
www.moesgaard-as.dk

Junckers Industries A/S
www.junckers.dk

KPMG
www.kpmg.dk

Malermester Erik Dalsgaard A/S
www.erik-dalsgaard.dk

Mangaard Travel Group
www.mangaard-travel.dk

Martin Professional
www.martin.dk

MetroXpress
www.metroxpress

Nordea
www.nordea.dk

Nordic Rentals A/S
www.nordic.dk

Novicell ApS
www.novicell.dk

Post Danmark A/S
www.postdanmark.dk

Schouw & Co.
www.schouw.dk

Spar Nord Bank
www.sparnord.dk/aarhus

Sparbank Vest
www.sparbankvest.dk

Sparekassen Østjylland
www.sparostjyl.dk

Svend Andresen A/S
www.svendandresen.dk

Århus Lokalbank
www.aarhuslokalbank.dk

Århus Stiftstidende
www.stiften.dk

Århus Oliefabriks Fond
for Almene Formål

HISTORIER ER DET VIGTIGSTE I VERDEN

-OM PHILIP PULLMAN

Philip Pullman er født den 19. oktober 1945 i Norwich i England. Han tilbragte det meste af sin barndom i udlandet, da både hans far og stedfar var piloter i Royal Air Force, og familien fulgte med til udstationeringer i Rhodesien (det nuværende Zimbabwe) og Australien. Efter faderens død i et flystyrt, boede den 7-årige Pullman og hans bror en tid hos deres bedsteforældre. Bedstefaderen, der var landsbypræst, havde stor indflydelse på Pullman. Som tidligere bokser lærte han sit barnebarn at klare sig i slåskampe i skolegården, og han fortalte fantastiske historier, der gjorde et dybt indtryk på drengen.

TIVOLI OG FYRVÆRKERNE Tivoli har siden 1843 haft otte faste fyrværkere, hvoraf Christian Høgh-Guldberg var den første. Af de otte fyrværkere er tre døde under arbejdet med fyrværkeri og de fleste andre skadet ved eksplosionsulykker. Lars Hoffmann Barfoed er den, der kommer tættest på nutidens fyrværkerimester herhjemme. Han var Tivolis sidste kunstfyrværker fra 1974-2004, og modtog i 1979 juryens ærespræmie ved en stor fyrværkerikonkurrence i Monaco.

Da Pullman var 11, slog familien sig ned i Wales. En engelsklærer i den lokale skole gjorde drengen interesseret i klassisk engelsk litteratur, blandt andet John Miltons *Det Tabte Paradis* (*Paradise Lost*), der senere inspirerede Pullman til hans trilogi: *Det Gyldne Kompas* (*Northern Lights*, også udgivet med titlen *The Golden Compass*), *Skyggernes Kniv* (*The Subtle Knife*) og *Ravkikkerten* (*The Amber Spyglass*).

Efter skolen læste Pullman engelsk på universitetet i Oxford. Uddannelsen overbeviste ham om, at han ville være forfatter, og efter universitetet ernærede han sig med diverse småjobs, mens han skrev. Pullman begyndte i denne periode at skrive 3 sider hver dag, hverken mere eller mindre – en vane han har bevaret lige siden.

Som 25-årig fik Pullman et job som lærer på en skole i Oxford, hvor han ud over at undervise også skrev manuskripter til skolens årlige teaterforestillinger. I 1972 fik Pullman udgivet sin første voksenroman, *The Haunted Storm*, og i 1982 udkom hans første børnebog: *Grev Karlstein* (*Count Karlstein*), der var baseret på en af hans skolekomedier. *Rubinens Forbandelse* (*The Ruby in the Smoke*) der udkom i 1986 blev den første bog i en serie, der foregik i victoriatidens London og havde pigen Sally Lockhart som hovedperson.

I løbet af de næste 10 år skrev Pullman både børnebøger og skuespil, men det var i 1995, at han fik sit store gennembrud med *Det Gyldne Kompas*, den første bog i en trilogi med den samlede engelske titel *His Dark Materials*, der beskriver pigen Lyra Belaquas rejse gennem mange forskellige verdener. *Det Gyldne Kompas* og de to andre bøger i trilogien, *Skyggernes Kniv* og *Ravkikkerten*, blev en stor succes både hos unge og voksne læsere og fik en række priser (*Ravkikkerten* blev som den første børnebog nogensinde tildelt bogprisen Whitbread Book of the Year Award i 2001). Trilogien er oversat til mange sprog, bøgerne er omskrevet til et radiospil, og i 2003 havde et teaterstykke baseret på trilogien, dramatiseret af Nicholas

Wright, urpremiere på National Theatre i London med titlen *His Dark Materials part I and II*.

Mens Pullman endnu arbejdede som skolelærer, fandt han en dag på et bibliotek skitserne til scenografien til en teaterforestilling fra 1800-tallet. Der var ikke bevaret noget manuskript til forestillingen, kun skitserne og stykkets titel: *Elefanten fra Siam eller Ild-Dæmonen* (*The Elephant of Siam or the Fire Fiend*). Pullman besluttede at skrive en skolekomedie inspireret af den gamle titel, og dette blev starten på *Fyrværkerimesterens datter*. Elefanten fra Siam blev i Pullmans skolekomedie til den talende elefant Hamlet, og Ild-Dæmonen blev til ildguden Razvani.

I 1996 brugte Pullman sin gamle skolekomedie som grundlaget for en børnebog: *Eventyret om Lila og de tre gaver* (*The Firework-maker's Daughter*). I 2003 blev bogen skrevet om til det professionelle teaterstykke *Fyrværkerimesterens datter* af dramatikeren Stephen Russell, og stykket der blev en bog der blev et stykke blev opført af gruppen Told by an Idiot på teatret The Sheffield Crucible. Pullman har selv sagt, at det er passende, at stykket om Lila og hendes fyrværkeri fik sin urpremiere på et teater, der hedder det samme som et af de vigtigste redskaber i en fyrværkerimesters værksted: en smeltedigel (crucible).

I 2004 blev Pullman udnævnt til "Commander of the British Empire" af Dronning Elizabeth af England, og i 2005 modtog han Astrid Lindgren-prisen, børnebøgernes svar på Nobelprisen i litteratur.

En filmatisering af *Det Gyldne Kompas* forventes at få premiere i 2007, og Pullman arbejder for tiden på *The Book of Dust*, en fjerde bog om Lyra og de andre figurer fra *His Dark Materials*.

Pullman elsker at skrive, og hvis det en dag blev ulovligt at skrive historier, ville han bryde loven uden at tøve et sekund. "Historier er det vigtigste i verden", har han sagt, "Uden historier ville vi slet ikke være mennesker."

SANKT BARBARA - FYRVÆRKERNES SKYTSELGEN Sankt Barbara er skytshelgen for fyrværkere, krudtmagere og artillerister. Hun beskytter dem mod bl.a. lynnedslag og ild. I Danmark findes der billeder af hende i en lang række kirker, bl.a. Århus Domkirke og Barbaras helgendag fejres stadig flere steder i Europa den 4. december. Legendens fortæller: Barbara blev spærret inde i et højt tårn af sin fader som straf for ikke at dyrke afguderne. Da hun i stedet konverterede til kristendommen, ville faderen slå hende ihjel. Hun flygtede og gemte sig i et bjerg, der åbnede sig for hende. Hun blev fundet, pint og til sidst halshugget af faderen, men i det samme blev han ramt af lynet, og der blev ikke en knogle tilbage af ham.

KROKODILLE

SØENS GUDINDE

KONKURRENCE

DELTAG I KONKURRENCEN OM 4 BILLETTER
TIL NÆSTE ÅRS FAMILIEFORESTILLING.

KLIK IND PÅ WWW.AARHUSTEATER.DK OG
BESVAR SPØRGSMÅLENE.

VI TRÆKKER LOD BLANDT DE RIGTIGE SVAR
MANDAG 15. JANUAR 2007.

VINDERNE FÅR DIREKTE BESKED.

SPARKINGTON

ILDGUDEN RAZVANI OG LILA

PARAKIT

L'ALCHAND

KONGEN

HOLD KRUDTET TØRT!

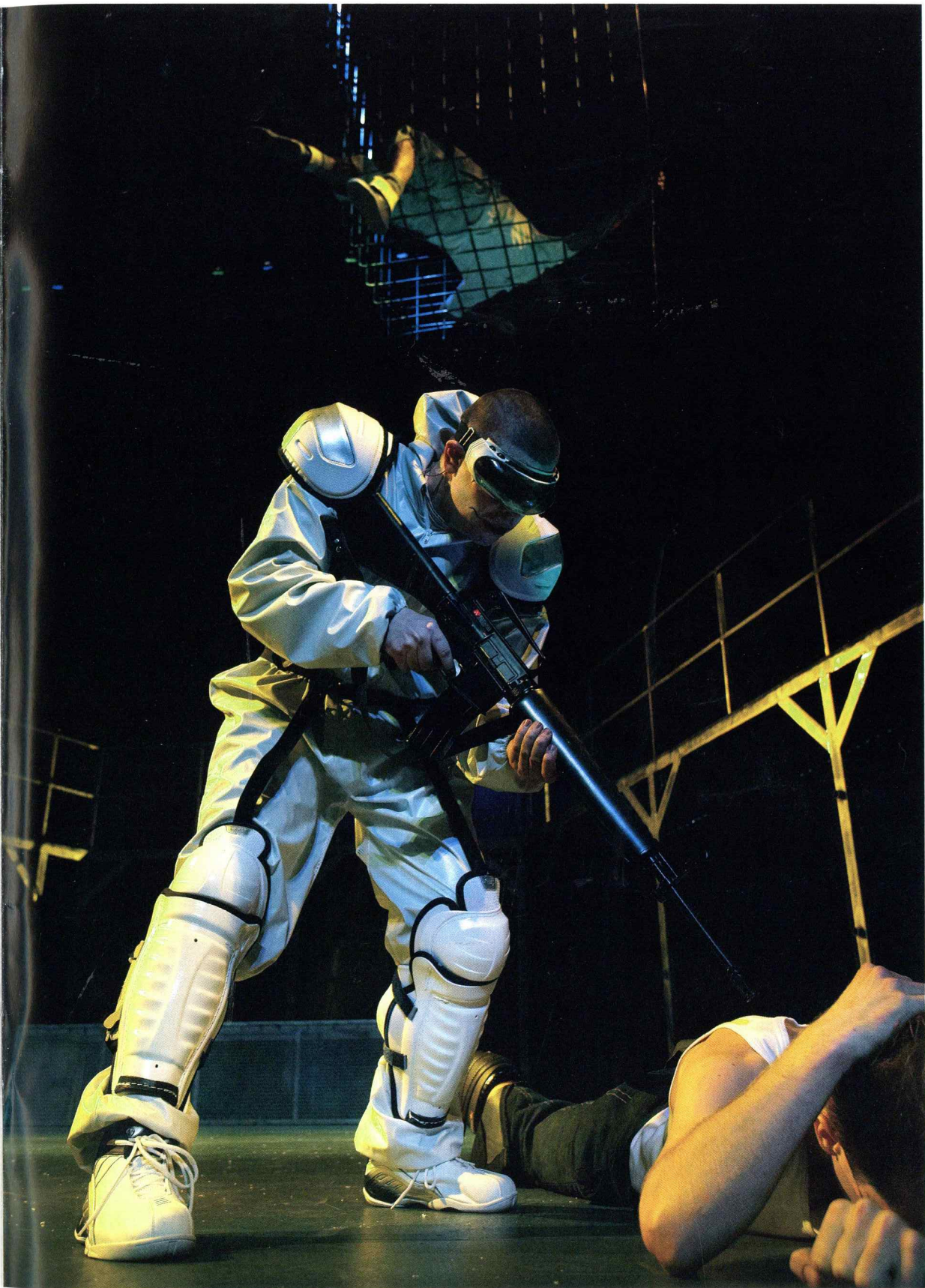
DEN SÆRLIGE LIVVAGT
CHULAK

FREMSTILLER DU SELV FYRVÆRKERI?
Nej, det er meget begrænset, hvad der laves af fyrværkeri i Europa i dag. Det meste fyrværkeri fremstilles i fjernøsten, bl.a. i Kina. I ældre tid blev fyrværkeriet altid lavet af dem, der skulle bruge det og på det sted, hvor det skulle bruges. I dag laver man de enkelte dele af fyrværkeriet, der hvor det er mest praktisk. Enkelt-delene produceres i fjernøsten, sammensætningen foregår her på fabrikken, og så transporteres det hele ud til stedet, hvor det skal bruges. Men går man 100 eller 200 år tilbage, så flyttede man folk og råmaterialer rundt fra sted til sted, og så lavede man fyrværkeriet på stedet. Fyrværkere i gamle dage, altså for 200-300 år siden, var typisk en slags tusindkunstnere, der kunne alt muligt. De kunne være dyrlæger og tandlæger og alt muligt andet på samme tid. De rejste rundt fra by til by og kunne så levere lidt underholdning i form af fyrværkeri, hvor de kom frem.

HVORDAN BLIVER MAN FYRVÆRKER I DAG?
Der findes ikke en specifik uddannelse. Man går i mesterlære hos en autoriseret fyrværker i en periode og skal deltage i mindst 50 arrangementer af forskellig karakter. Derefter skal man bestå en praktisk og teoretisk prøve hos myndighederne for at bevise, at man kender lovgivning og sikkerhedsregler. Når man har bestået prøven, er man autoriseret fyrværker, hvilket betyder, at man må skyde fyrværkeri af.

ER DET FARLIGT AT VÆRE FYRVÆRKER?
Jeg vil sige det på den måde, at der ikke er ret mange andre jobs, hvor sikkerhed er en mere bevidst del af faget. Det siger sig selv, for det man står med er potentielt farligt.

HVAD KAN DER SKE?
Det er ret enkelt. Det, der som regel sker, er, at der går ild i noget. Hvis det sker, så eksploderer tingene og

HOLD KRUDTET TØRT!

brænder op i løbet af ganske få sekunder. Det går lynde stærkt, og derfor er de sikkerhedsforanstaltninger man foretager, utrolig vigtige. Man plejer at sige det sådan; "det er ikke målet at blive en dygtig fyrværker, det er målet at blive en gammel fyrværker". Hvor teknisk dygtig man er, er reelt set kun en udsmykning af ens professionelle ego. Det, der virkelig tæller, er, at man overlever det, man laver.

HVAD GØR DU SELV FOR AT UNDGÅ ULYKKER?

Jeg tænker meget i "aktiv sikkerhed". I så mange situationer som muligt prøver jeg at tænke: "Hvad ville der ske, hvis der opstod en ulykke lige nu?" Den her tankegang er man så 100 gange mere modtagelig over for, hvis man selv har været ude for en "næsten-ulykke". Det får en til at tænke over, hvad det egentlig er, man står og arbejder med.

HVORDAN BRUGES FYRVÆRKERI I DAG?

Man kan sige, at der er tre forskellige aspekter af fyrværkeri i Danmark i dag. Det første er nytårsfyrværkeri, altså det fyrværkeri man kan købe i butikkerne til nytår og fyre af i haven derhjemme. Den type fyrværkeri er gennemkontrolleret og gennemjusteret, så det er forsvarligt at anvende for almindelige mennesker med et minimum af risiko for ulykker.

En anden måde at arbejde med fyrværkeri på, er det jeg arbejder med, nemlig festfyrværkeri. Jeg er festfyrværker og udfører fyrværkeri til byfester, jubilæer og bryllupper, ja alle typer festivitets, hvor der er mange mennesker. Hvis man går tilbage i historien, så var fyrværkeri næsten den højeste grad af ekstravagance, man kunne forestille sig. Fyrster og konger og rigmænd kunne demonstrere deres overlegenhed og rigdom ved at skyde fyrværkeri af. Krudt var et meget dyrt "legetøj", da det jo var beregnet til krigsbrug. Hvis man viste, at man havde så meget krudt, at man kunne brænde det af for sin fornøjelses skyld, så var man virkelig ekstravagant. Inden for de sidste 50 år er fyrværkeri i højere grad blevet noget, "almindelige" men-

nesker også kan komme i nærheden af rent økonomisk.

Den tredje måde at bruge fyrværkeri på er som et teknisk produkt. Fyrværkeriartikler og -viden bruges rigtig mange steder i vores dagligdag, uden at vi tænker over det. Tændstikker er for eksempel nok et af det mest succesrige stykker fyrværkeri nogensinde. Nødraketter, der bruges ved ulykker til søs, og den mekanisme, der får airbags i biler til at folde sig ud, er to andre eksempler. Militæret bruger en mængde fyrværkeri i øvelser og til røgbomber og lysblus.

HVILKEN TYPE FYRVÆRKERI KAN DU BEDST LIDE?

Det, jeg bedst kan lide er, udførelsen af fyrværkeri, altså at sammensætte og afvikle festfyrværkeri for at underholde. Det er lidt ligesom at lave musik, at kombinere og sammensætte de forskellige dele til et hele. Og så det, at man kan underholde 100.000 mennesker eller mere med så simple virkemidler. Ligegyldigt hvor højt man kan råbe, eller hvor godt man synger, så er det enormt svært at underholde 100.000 mennesker. Fyrværkeri kan af sig selv nå ud til alle, også dem, der står bagerst. Om jeg skal lave fyrværkeri for 12 personer i en baghave eller for 200.000 mennesker til en havnefest, er glæden for mig den samme: det at kunne fængsle og fascinere folk, at få det til at virke. Jeg tror det er en fascination, der ligger dybt i folk, det at kunne skabe lys i mørke, og folks reaktion på fyrværkeri er meget umiddelbar. Man analyserer ikke sin reaktion på fyrværkeri, man bliver spontant begejstret, og så siger man "Nøj!"

I "FYRVÆRKERIMESTERENS DATTER" HAR FYRVÆRKERIEKSTOTISKE NAVNE SOM "MYLDRENDE DJÆVLE" OG "ILDSPRUDLENDE DRAGER". HVORDAN NAVNGIVER MAN FYRVÆRKERI I DAG?

Tidligere brugte man ofte eksotiske fyrværkerinavne, der havde en baggrund i gamle traditioner, men i takt med, at handelen med fyrværkeri er blevet mere international, bliver navnene også mere og mere standardi-

serede. Man giver i dag typisk fyrværkeri navne, der kan bruges i alle lande, og som beskriver, hvad fyrværkeriet gør. Der bruges typisk ord fra blomsterverdenen, for eksempel "krysantemum" og "pæon". Der findes også "stjerner", "raketter", "sole" og "kometer", ord, der betyder det samme i alle lande og bruges til at beskrive fyrværkerierne og deres effekt.

HVORNÅR HAR DU MEST TRAVLT?

Den største aktivitet i Danmark med hensyn til fyrværkeri forgår jo omkring nytår, så for de fleste fremstår det nok som den travleste sæson inden for fyrværkeri. Men for mig som festfyrværker er vinterhalvåret faktisk den mest stille periode. Vores hovedsæson strækker sig cirka fra maj til oktober. Folk bruger også festfyrværkeri om vinteren, men 90 % af vores arrangementer udføres i sommerhalvåret.

Der er store forskelle på fyrværkeritraditioner fra land til land. Det absolut største marked for fyrværkeri er 4. juli i USA, den amerikanske nationaldag. Tilsvarende har man Guy Fawkes Day i England den 5. november, hvor de bruger mere fyrværkeri end til nytår. I Central-europa er nytårsfyrværkeri ret udbredt, og i Sverige har man fyrværkeri til Sankt Hans. Mange lande har en tradition for, at private skyder fyrværkeri af på en bestemt dag i løbet af året, ligesom vi gør til nytår i Danmark - vi er faktisk et af de lande i verden, der bruger mest fyrværkeri per indbygger til nytår. Vi har så ikke en tradition med, at alle går ud og ser på festfyrværkeri en bestemt dag om året, som man for eksempel gør på Bastilledagen i Frankrig den 14. juli. Vi bruger til gengæld festfyrværkeri til byfester, kongeligt besøg og andre specielle begivenheder.

HVAD ER DET SVÆRESTE VED DIT JOB?

Det, der spiller mest ind i forhold til mit arbejde, er nok vejrssituationen. Der er en læresætning inden for fyrværkeriet (og militæret), der hedder: "Hold Krudtet Tørt!". Og det kan jo være sin sag, da festfyrværkeri jo i sin natur altid forgår udendørs. At stå i storm og regn

FYRVÆRKERIEKSTOTISKE NAVNE! Op mod midten af 1800-tallet var fyrværkeriet ikke så interessant mere. Man havde indtil nu kun haft mulighed for at lave fyrværkeri, der var enten hvidt eller gulligt. Men så opfandt en genial franskmænd i 1836 metoder til at skabe farver i fyrværkeri - de pyrotekniske farver - så man kunne få lys i alle regnbuens farver.

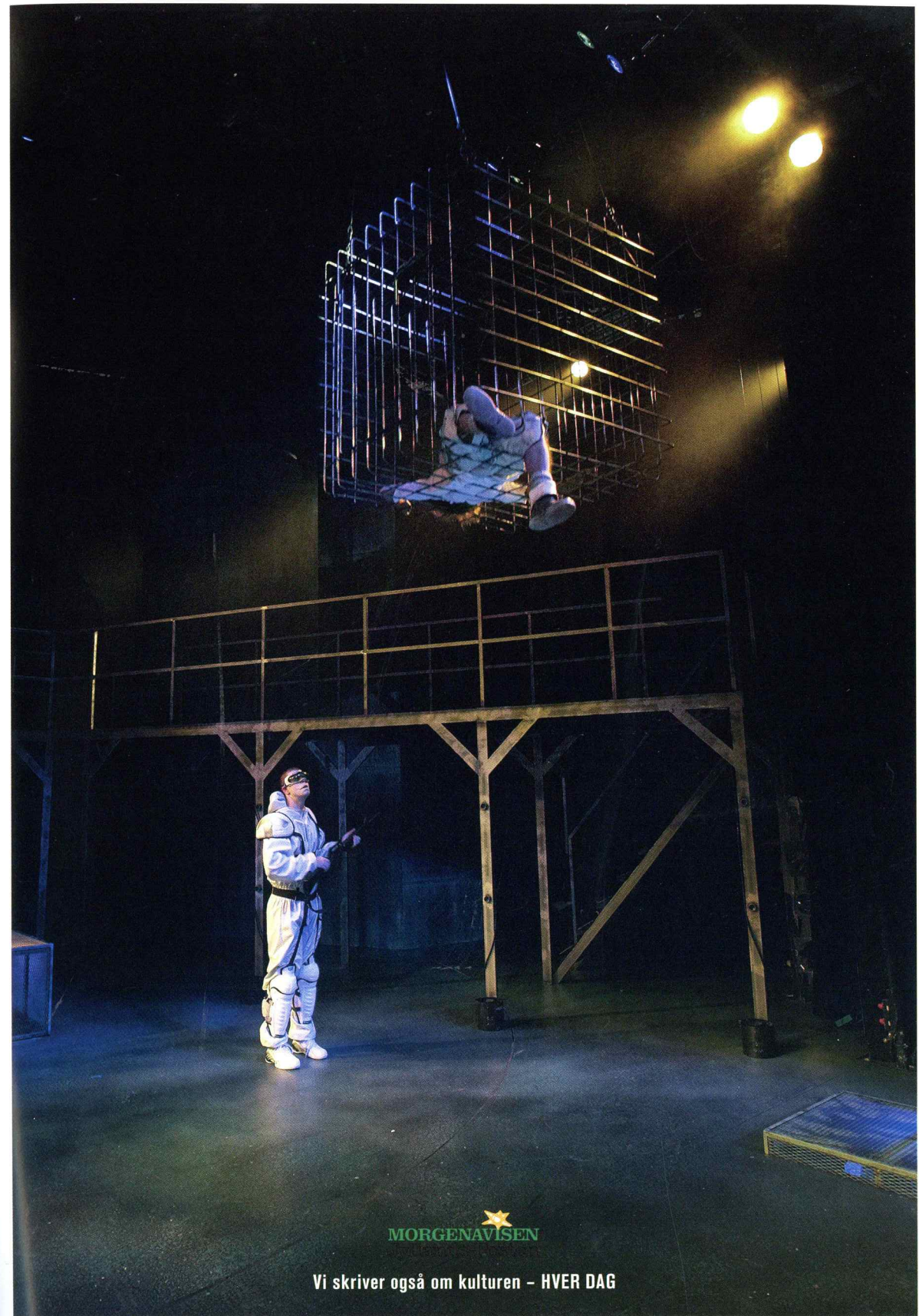
og skulle holde sine ting tørre - det er noget, der kan give en fyrværker sved på panden. Vi var til en stor fyrværkerikonkurrence i Schweiz i sommer, og da havde vi noget af det værste vejr, jeg nogensinde har oplevet. Så er det altså noget af en udfordring at holde et kæmpe festfyrværkeri, der er beregnet til at underholde 500.000 mennesker, tørt.

HVORDAN KÅRES VINDERNE VED SÅDAN EN KONKURRENCE?

Det kan gøres på mange forskellige måder. I Schweiz havde man nedsat en dommerjury og havde en afstemning blandt publikum via SMS. Jeg har altid svoret til, at man skal lade dem, der oplever fyrværkeriet, vurdere det. Jeg skyder ikke fyrværkeri af for fagfolk, jeg gør det for de mennesker, der skal underholdes og fornøjes. Så kan man spørge, om "almindelige" mennesker har grundlaget til at bedømme, og det mener jeg, alle har. Ligesom alle kan sige, om de kan lide et stykke musik eller ej, er det helt klart, at folk har en klar idé om, hvad de kan lide, når de ser fyrværkeri. Og som fyrværker kan man jo klart høre forskel på et bragende bifald og nogle lidt lunkne klapsalver. Der er kontant afregning, når man laver fyrværkeri.

Nykredit

MORGENAVISEN

Vi skriver også om kulturen - HVER DAG